

Sygn. akt I ACa 808/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SO del. Leszek Mazur
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w G.

przeciwko A. F. iH. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 22 września 2014 r., sygn. akt II C 451/14,

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że nie obciąża pozwanych kosztami procesu;
- 2) w pozostałej części apelacje obu pozwanych oddala;
- 3) nie obciąża pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO del. Leszek Mazur	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Joanna Kurpierz
-----------------------	---------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 808/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki 90499,94 zł z wynoszącymi czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP odsetkami od dnia 15 stycznia 2014 r. oraz orzekł o kosztach; przytoczył Sąd ten następujące motywy swego rozstrzygnięcia.

Powódka w dniu 7 lutego 2013 r. udzieliła pozwanemu A. F. pożyczki w kwocie 81000,-zł. Pożyczona kwota zwracana być miała po 1446,29 zł miesięcznie. Pożyczka oprocentowana była według ustalonej przez zarząd powódki zmiennej stopy, w dacie zawarcia umowy wynoszącej 17,50%. Spłatę pożyczki poręczył pozwany H. S..

Ponieważ pozwany F. nie spłacał pożyczki, a zadłużenie jego w dniu 4 listopada 2013 r. wynosiło 3947,08 zł, powódka wypowiedziała mu umowę, wskutek tego zaś nie spłacona część pożyczki z należnymi odsetkami postawiona została w stan wymagalności. O wypowiedzeniu umowy powiadomiony został też pozwany S..

Przed wypowiedzeniem umowy pożyczki powódka w dniach 3 września, 6 maja i 21 października 2013 r. skierowała do pożyczkobiorcy i do poręczyciela odpowiednio wezwanie do zapłaty i zawiadomienie o niespłaceniu pożyczki, nie dało to jednak efektu.

Pozwani zarabiają miesięcznie do 600,-zł.

Warunki udzielenia i spłaty pożyczki określone były nie tylko w umowie, ale i w obowiązującym u powódki regulaminie udzielania kredytów i pożyczek. Zgodnie z (...) regulaminu powódka miała prawo do naliczania od przeterminowanych kwot odsetek karnych według określonego cennika.

Wysokość odsetek, wynosząca czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, wynikała z punktu (...) umowy pożyczki, a wszelkie wpłaty – zgodnie z (...) regulaminu – w pierwszej kolejności zaliczane były na poczet należności odsetkowych, w dalszej dopiero zaś – na poczet pożyczzonego kapitału.

W myśl (...)regulaminu w razie niedotrzymania warunków umownych i w razie niezapłacenia w terminie umownym pełnych rat spłaty za co najmniej dwa okresy płatności powódka mogła umowę o kredyt (umowę pożyczki) wypowiedzieć. W dniu 4 listopada 2013 r. zadłużenie pozwanego F. przekraczało sumę dwóch pełnych rat, powódka była zatem uprawniona do wypowiedzenia umowy ze skutkiem postawienia po 30 dniach pożyczki w stan wymagalności. W konsekwencji uprawniona jest ona do domagania się od pożyczkobiorcy całości zadłużenia, na które składa się nie spłacony kapitał, odsetki karne od zaległości (naliczane zgodnie z (...) regulaminu) oraz odsetki umowne od nie spłaconego kapitału, liczone od dnia następującego po dniu wymagalności długu.

Przez umowę poręczenia poręczyciel (w tym przypadku pozwany S.) zobowiązuje się względem wierzyciela do wykonania zobowiązania na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania swego nie wykonał, co czyni go odpowiedzialnym solidarnie z pożyczkobiorcą (w tym przypadku z pozwanym F.).

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia przywołał Sąd normy art. 720 k.c. i art. 876 k.c., a w zakresie kosztów procesu – art. 98 k.p.c.

Apelacje od opisanego wyżej wyroku wnieśli obaj pozwani. Obaj zarzucili w nich obrazę art. 5 k.c. oraz art. 388 k.c.; pozwany F. zarzucił nadto nierozpoznanie istoty sprawy, pozwany S. zaś – niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W oparciu o te zarzuty wnieśli o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa lub o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie, niezależnie od apelacji pozwanego S., rozważyć należy, czy wyrok w stosunku do niego winien był w ogóle zapaść. Wątpliwość w tym zakresie nasuwa się na tle redakcji sprzeciwu wniesionego od zapadłego w elektronicznym postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty (k. 11). Pismo to zatytułowane zostało jako sprzeciw

pozwanego, a jako pozwany wskazany w nim został wyłącznie A. F., nie wskazano w nim natomiast jako pozwanego H. S.. Jednocześnie jednak sprzeciw został podpisany przez obu pozwanych, a złożenie pod nim podpisu przez H. S. każe przyjąć, że i on – mimo niewymienienia go w nagłówku – skorzystał z okazji do odniesienia przewidzianego prawem środka zmierzającego do unicestwienia nakazu zapłaty.

Podniesienie przez pozwanego F. zarzutu nierozpoznania istoty sprawy nie zostało w żaden sposób umotywowane, a przeprowadzona pod kątem tego zarzutu kontrola instancyjna nie dała żadnych podstaw do stwierdzenia jego zasadności. Podobnie nie został umotywowany zarzut niewyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, podniesiony w apelacji pozwanego S.. W tym przypadku jednak domyślić się można, że intencją jego było wskazanie na błąd, pod wpływem którego miał on udzielić poręczenia. Nawet tak rozumiany zarzut jest jednak bezzasadny, na swoje przekonanie, że pożyczkę poręcza do wysokości jedynie 2000,-zł, nie powołał się bowiem ani w sprzeciwie, ani na rozprawie w dniu 22 września 2014 r. (k. 98), kiedy stwierdził tylko, że nie widział przy udzielaniu poręczenia tekstu umowy pożyczki. Kwestia wysokości sumy, do jakiej według niego udzielić miał poręczenia, pojawiła się dopiero w postępowaniu apelacyjnym, nie mógł zatem Sąd Okręgowy w ogóle przypuszczać, że może wymagać ona wyjaśnienia. Powołanie się przez pozwanego S. na błąd dopiero w postępowaniu apelacyjnym (niezależnie od wątpliwości co do prawdziwości tezy, że w ogóle nie wiedział, na jaką sumę opiewa pożyczka) nie może z kolei odnieść skutku z uwagi na treść art. 381 k.p.c. Podobnie zresztą ocenić przyjdzie przywołanie przez pozwanego F. dopiero w apelacji tezy, jakoby zamiarem jego było pożyczenie tylko 2000,- zł, otrzymał tymczasem (i przyjął) od powódki 81000,- zł, i to niezależnie od zupełnej już tezy tej niewiarygodności.

Za bezzasadny uznać przyjdzie podniesiony przez obu pozwanych zarzut obrazy art. 5 k.c. By móc uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego żądanie zwrotu pożyczonej sumy, wraz przypadającymi na podstawie umowy należnościami ubocznymi, zaistnieć musiałyby wyjątkowe okoliczności, których w sprawie niniejszej nie sposób się dopatrzeć. Nie jest w szczególności okolicznością taką trudna sytuacja materialna obu pozwanych, która zapłatę przez nich długu uczynić może iluzoryczną; nie jest nią także brak po ich stronie wystarczającej umiejętności przewidywania skutków podjętych zobowiązań, tak przy zaciąganiu przez pozwanego F. pożyczki, jak i przy poręczaniu za jego dług przez pozwanego S.. Zgodzić się wprawdzie z nimi przyjdzie, że powódka winna była należycie zweryfikować ich sytuację materialną i odmówić udzielenia pożyczki, okoliczność ta może jednak jedynie utrudnić lub uniemożliwić jej zaspokojenie się, nie może natomiast zwalniać pozwanych z obowiązku wykonania zobowiązania zgodnie z jego treścią.

Miał w tej sytuacji Sąd Okręgowy wszelkie przesłanki przewidziane w (odpowiednio) art. 720 k.c. i w art. 876 k.c. do zasądzenia od pozwanych dochodzonej przez powódkę kwoty, wraz z należnymi na podstawie art. 481§2 k.c. odsetkami umownymi, a także do orzeczenia, że odpowiedzialność ich jest solidarna, solidarność poręczyciela i dłużnika wynika bowiem wprost z art. 881 k.c.

Apelacja skutek odnieść mogła jedynie w ograniczonym zakresie, to jest w odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Okoliczności sprawy, w szczególności sygnalizowany już wcześniej brak wystarczającego po stronie powódki profesjonalizmu przy udzieleniu pożyczki i przyjmowaniu poręczenia, a także trudna sytuacja materialna pozwanych, uzasadniały zastosowanie normy art. 102 k.p.c. i nieobciążanie ich kosztami procesu.

Z powyższych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego podstawę swą znajduje w normie art. 102 k.p.c., i w tym przypadku bowiem Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzą szczególne, uzasadniające takie orzeczenie, okoliczności.

SSO del. Leszek Mazur	SSA Piotr Wójtowicz	SSA Joanna Kurpierz
-----------------------	---------------------	---------------------